DOI: 10.31648/pw.12133

Magdalena Żmijkowska
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2680-7318
University of Warmia and Mazury in Olsztyn

OBRAZ KRYZYSU MIGRACYJNEGO NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ NA ŁAMACH POLSKICH TYGODNIKÓW OPINII „NEWSWEEK", „WPROST" I „SIECI" W LATACH 2021-2022

The image of the migration crisis on the Polish-Belarusian border in the polish opinion weeks "Newsweek", "Wprost" and "Sieci" in 2021-2022

Abstract: The aim of this article was to analyze the portrayal of the migration crisis on the Polish Belarusian border in 2021-2022 in three Polish opinion weeklies: "Newsweek", "Wprost", and "Sieci". The study aimed to determine the portrayal of events by each editorial office and whether the presented message reflected their ideological profile and political sentiments. Content analysis was used. The research results indicate that each editorial office constructed a different model of interpreting the crisis. "Newsweek" adopted a humanitarian-liberal framework, "Wprost" represented an ambivalent and analytical-political approach, and "Sieci" shaped a sovereign-nationalist narrative, emphasizing security issues, threats from Russia and Belarus, and heroizing the government and services as defenders of the border and national values. Consistent with their ideological orientation, the weeklies' coverage not only differentiated the interpretation of the crisis but also reinforced social divisions in the perception of migrants, the role of the state, and responsibility for security.

Keywords: migration crisis, Polish Belarusian border, opinion weeklies, content analysis, media, public discourse

Kryzys migracyjny na granicy polsko-białoruskiej, która jednocześnie stanowi granicę Unii Europejskiej (dalej UE), rozgrywający się pod koniec lata i na jesieni 2021 r. przykuł uwagę polskiej opinii publicznej. Masowy napływ osób pragnących przedostać się na terytorium UE (do Polski, Litwy i Łotwy) z terytorium Białorusi był nowym zjawiskiem w tej części kontynentu. Kryzys migracyjny z 2021 r. został wywołany przez władze Białorusi, które, ułatwiając obcokrajowcom uzyskanie wizy do tego kraju, spowodowały napływ migrantów/uchodźców na granicę litewsko-

-białoruską, łotewsko-białoruską i polsko-białoruską, próbując zdestabilizować sytuację społeczno-polityczną w UE dzięki takim posunięciom (Przetacznik | Russel 2021).

Przegląd stanu badań dotyczących kryzysu migracyjnego z 2021 r. w polskiej literaturze naukowej pokazuje, że podejmowano już próby analizy omawianej problematyki w kontekście medialnym. Obraz migrantów w trakcie kryzysu na granicy polsko-białoruskiej w „Wiadomościach" TVP omówiła M. Jas-Koziałkiewicz (2023). B. Ociepka (2023) podjęła się zadania zidentyfikowania źródeł informacji o kryzysie migracyjnym na wschodniej granicy Polski w 2021 r. Polaryzację medialną na przykładzie omawianego kryzysu migracyjnego w relacjach trzech polskich telewizyjnych serwisów informacyjnych omówiła M. Kożdoń-Dębecka (2023). Analizę ramową dyskursu na temat kryzysu migracyjnego z 2021 r. w wybranych dwóch tygodnikach przeprowadziła W. Nylec (2023). Ta sama autorka podjęła się badań czasopism konserwatywnych i ich roli w pogłębianiu rasistowskich schematów myślenia na przykładzie omawianego kryzysu migracyjnego (Nylec 2024).

Niniejszy artykuł przedstawia wyniki analizy ilościowej (statystycznej) i jakościowej przeprowadzonej na podstawie materiałów prasowych poświęconych problematyce kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej, a opublikowanych na łamach tygodników opinii w latach 2021-2022. Jako przedmiot badań wybrane zostały trzy tytuły prasowe – liberalny „Newsweek", centrowy „Wprost" i konserwatywny „Sieci". Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie, jaki obraz kryzysu granicznego konstruowały ww. tytuły prasowe. Dodatkowo celem badania było uzyskanie odpowiedzi, czy przedstawiany obraz odzwierciedla profil ideowy badanych mediów i ujawnia ich sentymenty polityczne. Przeprowadzona analiza będzie zatem porównaniem trzech medialnych reprezentacji.

Za główną metodę badawczą obrano analizę zawartości, którą jej twórca i kodyfikator, B. Berelson zdefiniował jako technikę badawczą służącą obiektywnemu, systematycznemu i ilościowemu opisowi jawnej zawartości komunikacji (Berelson 1952, 18; zob. też Lisowska-Magdziarz 2004, 13). Populację stanowiły w sumie 204 numery ww. tygodników, które ukazały się od sierpnia 2021 r. do grudnia 2022 r. Następnie wyłoniono korpus badawczy, a więc zbiór tekstów wyekscerpowanych w celu przeprowadzenia szczegółowej analizy zawartości. Kryterium wyboru wiązało się z poruszaną tematyką. W wyniku selekcji wyróżniono 77 materiałów prasowych. Jako jednostkę analizy przyjęto pojedynczy materiał prasowy. Kolejnym krokiem była budowa klucza kategoryzacyjnego, który pozwolił określić najchętniej poruszane tematy i ograniczyć zróżnicowanie tematyczne materiałów prasowych do kilku najczęściej pojawiających się obszarów. W kluczu kategoryzacyjnym wyróżniono następujące kategorie badawcze: główne kategorie tematyczne w zakresie problematyki kryzysu migracyjnego, aktorzy narracji oraz ton i modalność przekazu.

Analiza treści tygodnika „Newsweek" z lat 2021-2022 pokazuje, że przekaz redakcji został zdominowany przez kategorię humanitarną, co potwierdza konsekwentnie liberalny charakter pisma. Najczęściej powtarzającym się motywem był los migrantów i moralny wymiar kryzysu, a redakcja skupiała się na relacjach świadków, działaniach organizacji pomocowych oraz bezpośrednim doświadczeniu cierpienia na granicy (Kim 2022a; 2022b; 2022c; Korytowska 2022; Pawlicka 2022). Migranci byli więc centralnymi bohaterami narracji, natomiast działania państwa oceniano przez pryzmat etyki i praw człowieka, nie zaś polityki bezpieczeństwa. Drugim najczęściej występującym wątkiem była krytyka rządu i polityki państwa. Artykuły w tej kategorii wskazywały na brak empatii, nadużycia władzy i instrumentalne traktowanie kryzysu przez obóz rządzący (Kowalczyk 2021). Rząd i służby pojawiały się jako podmioty odpowiedzialne za eskalację napięcia i załamanie standardów humanitarnych, a nie jako obrońcy państwa (Pawlicki 2021). Kolejne miejsca zajmowały: zagrożenie ze strony Rosji i Białorusi (Kowalczyk 2021b) oraz aktywizm obywatelski. Pierwszy z tych wątków pełnił funkcję kontekstu geopolitycznego – „Newsweek" uznawał Mińsk i Moskwę za źródło prowokacji, ale nie rezygnował z podkreślania współodpowiedzialności władz RP za sposób reakcji. Drugi – aktywistyczny – wpisywał się w humanitarny wymiar narracji, eksponując działania wolontariuszy i NGO jako moralną przeciwwagę dla państwowej bezduszności (Kim 2021a; 2022a). Wątki takie jak bezpieczeństwo narodowe (Kowalczyk 2021a) czy bierność UE pojawiały się marginalnie i miały znaczenie uzupełniające. „Newsweek" nie negował potrzeby ochrony granic, ale traktował ją jako wtórną wobec ochrony życia i godności człowieka. Podobnie krytyka UE –

Tabela 1. Kategorie tematyczne i ich częstotliwość występowania

Nazwa kategorii	„Newsweek"	„Wprost"	„Sieci"
Bezpieczeństwo narodowe i obrona granicy	3	4	9
Humanitarna	8	2	1
Zagrożenie ze strony Rosji/Białorusi	3	3	6
Krytyka rządu i polityki państwa	6	3	0
Krytyka opozycji/ liberalnych elit	0	2	6
Bierność lub wrogość UE	2	1	4
Walka informacyjna i rola mediów	1	2	5
Aspekt moralny i religijny	1	1	3
Społeczność pogranicza	1	0	0
Aktywizm obywatelski i pomoc humanitarna	3	1	0
Ideologiczno-tożsamościowa/suwerenistyczna	1	1	5
Psychologiczna emocjonalna	1	0	0
Suma	30	20	27

Źródło: dane własne.

mimo że obecna – miała charakter umiarkowany, oparty raczej na rozczarowaniu niż na ideowej wrogości. Podsumowując, struktura ilościowa „Newsweeka" wskazuje na dominację narracji humanitarno-liberalnej, w której centralne znaczenie mają etyka, empatia i prawa człowieka. Pismo przyjmuje perspektywę społeczną i moralną, a kryzys migracyjny interpretuje jako test człowieczeństwa i moralnej dojrzałości państwa, nie zaś jako problem bezpieczeństwa narodowego.

Zupełnie odmienny obraz wyłaniał się z analizy tygodnika „Sieci". Najsilniej reprezentowaną kategorią było bezpieczeństwo narodowe i obrona granicy, co potwierdza charakterystyczną dla tego tytułu narrację suwerenistyczno-obronną. Kryzys migracyjny był tu rozumiany przede wszystkim jako atak hybrydowy na Polskę i Europę, a działania rządu i służb – jako wyraz determinacji, skuteczności i patriotyzmu. Granica nie była miejscem tragedii humanitarnej, lecz symbolem suwerenności i siły państwa (Biedroń 2021; Pyza | Wikło 2021). Drugą silnie reprezentowaną kategorią było zagrożenie ze strony Rosji i Białorusi ściśle powiązane z retoryką bezpieczeństwa. Tygodnik konstruował wizerunek Aleksandra Łukaszenki i Władimira Putina jako głównych agresorów (Karnowski | Pyza 2021; Kołodziejski 2021a; Matuszak 2021), a Polskę jako ofiarę i jednocześnie tarczę chroniącą Zachód. Oba wątki – bezpieczeństwa i zagrożenia – tworzyły ideologiczną ramę, w której kryzys migracyjny stał się „wojną o polskość i granice cywilizacji". Na trzecim miejscu pojawiła się krytyka opozycji i liberalnych elit, co potwierdza silne upolitycznienie przekazu (Kołodziejski 2021). Opozycję, dziennikarzy i liberalne media ukazywano jako sojuszników obcych interesów, a krytykę rządu – jako działanie wymierzone w państwo. Ten element narracji miał charakter obronno-propagandowy, wzmacniający poczucie moralnej słuszności władzy i polaryzujący debatę publiczną. Kolejne kategorie – walka informacyjna i rola mediów oraz ideologiczno-tożsamościowa – budują ramę światopoglądową pisma. Kryzys był przedstawiany jako starcie cywilizacyjne między patriotyczną Polską a liberalnym Zachodem, w którym media „mainstreamowe" (TVN, „Newsweek") stały się „piątą kolumną" (Maciejewski 2021; Pyza | Wikło 2021). Kwestie humanitarne, moralne i religijne miały charakter marginalny i instrumentalny – nie stanowiły samodzielnego pola refleksji, lecz uzasadniały twardą politykę państwa w kategoriach obrony wartości chrześcijańskich. Brakowało też tematów lokalnych i społecznych, jak np. społeczność pogranicza. W wymiarze ilościowym przekaz „Sieci" można więc określić jako monotematyczny, zdominowany przez kategorie bezpieczeństwa, zagrożenia i tożsamości narodowej, w którym narracja moralna i emocjonalna zostały podporządkowane logice obrony państwa. Jest to model medialny oparty na heroizacji rządu i demonizacji przeciwników, a jego funkcją nie jest analiza, lecz mobilizacja czytelnika wokół wspólnotowych emocji.

Analiza ilościowa treści tygodnika „Wprost" wskazuje, że pismo przyjęło zrównoważoną, ambiwalentną narrację wobec kryzysu migracyjnego, lokując się pomiędzy liberalno-humanitarnym dyskursem „Newsweeka" a narodowo-

-suwerenistycznym ujęciem „Sieci". Dominujące kategorie tematyczne to bezpieczeństwo narodowe i obrona granicy, które we „Wprost" występowały w dwóch wymiarach: z jednej strony jako konieczność zapewnienia stabilności i kontroli granicy, z drugiej jako obszar konfliktu politycznego dotyczącego sposobu reagowania władz (Olczyk 2021). Tygodnik nie kwestionował potrzeby ochrony terytorium, ale podkreślał brak spójności i transparentności działań rządu, co sytuowało go między dyskursem analitycznym a krytycznym. Drugie miejsce zajmowały kategorie zagrożenia ze strony Rosji i Białorusi (Mielnik 2021a) oraz krytyki rządu (Breczko 2021). Pierwsza z nich odpowiadała za nadanie wydarzeniom kontekstu geopolitycznego – „Wprost" uznawał Łukaszenkę i Putina za głównych inicjatorów kryzysu, jednak nie rezygnował z podkreślania błędów polskich władz w sposobie reakcji. W tekstach z tej grupy (np. analizy J. Mielnika) widać próbę równoważenia argumentów bezpieczeństwa i humanitaryzmu bez popadania w propagandowe uproszczenia. Kolejną znaczącą kategorią była walka informacyjna i rola mediów, często powiązana z analizą propagandy Łukaszenki i roli przekazu medialnego w polaryzacji opinii publicznej. „Wprost" pokazywał media jako uczestnika, a nie tylko obserwatora wydarzeń, co odróżniało go od jednoznacznie oceniających tonów „Sieci". W podobnym zakresie występowały też kategorie humanitarna i aspekt moralny, jednak w tym przypadku pismo prezentowało raczej empatyczny dystans niż emocjonalne zaangażowanie – migranci byli przedstawiani jako ofiary, ale bez szerokiego kontekstu aksjologicznego znanego z „Newsweeka". Warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoką obecność krytyki opozycji i liberalnych elit, co odróżnia „Wprost" od narracji mediów stricte liberalnych. Tygodnik wprowadzał element wewnętrznej symetrii politycznej, sugerując, że zarówno rząd, jak i opozycja wykorzystywały kryzys instrumentalnie. Marginalne znaczenie miały natomiast kategorie bierności UE, ideologiczno-tożsamościowa oraz psychologiczna/emocjonalna, które we „Wprost" pełniły funkcję uzupełniającą. Pismo nie konstruowało opowieści o tożsamości narodowej, ale też nie ignorowało kwestii emocjonalnego wymiaru kryzysu – zwłaszcza lęku, niepokoju i społecznych napięć.

Analiza przedstawienia głównych grup aktorów w trzech tygodnikach ujawnia zasadnicze różnice w interpretacji kryzysu migracyjnego oraz w sposobie rozkładania akcentów odpowiedzialności, winy i moralności. Każdy z tytułów konstruuje własny, ideologicznie spójny model świata przedstawionego, w którym poszczególne podmioty pełnią odmienne role: bohaterów, ofiar, wrogów lub świadków. „Newsweek" prezentuje kryzys w perspektywie humanitarno-liberalnej, koncentrując się na cierpieniu migrantów i etycznym wymiarze decyzji władz. Migranci są tu głównymi bohaterami dramatu humanitarnego (Kim 2022a; 2022b; 2022c; Korytowska 2022; Pawlicka 2022), rząd – źródłem braku empatii i systemowej bezduszności (Kowalczyk 2021), zaś społeczeństwo – moralnym sędzią i świadkiem wydarzeń. Tygodnik podkreśla konieczność solidarności europejskiej,

ale zarazem wskazuje na bierność i chłód instytucji unijnych. W tej narracji Polska jawi się nie jako obrońca granic, lecz jako państwo zmagające się z kryzysem moralnym, w którym odwaga obywatelska i zaangażowanie oddolne kontrastują z cynizmem władzy.

Tabela 2. Aktorzy narracji

Grupa aktorów	„Newsweek”	„Wprost”	„Sieci”
Rząd i służby	często krytykowani za brak humanitaryzmu	ambiwalentni	bohaterowie i obrońcy narodu
Migranci	główni bohaterowie dramatu humanitarnego	ofiary systemu i konfliktu	narzędzie agresji (brak podmiotowości)
Rosja | Białoruś	początek kryzysu	źródło destabilizacji	źródło zagrożenia, agresorzy
Opozycja	część społecznej debaty, element pluralizmu	kontrapunkt dla władzy	wroga, niepatriotyczna
UE/Frontex	potrzebna, ale bierna i nieempatyczna	spóźniona, formalna i obojętna	biurokratyczna, nieskuteczna
Społeczeństwo	bohaterowie humanitarni, moralni świadkowie	źródło solidarności i sprzeciwu wobec bezduszności państwa	moralne zaplecze patriotyzmu
Media	głos obywatelski	narzędzie opisu	„mainstream” jako wróg tygodnika „sieci”

Źródło: dane własne.

„Wprost” przyjmuje stanowisko umiarkowane i ambiwalentne, próbując zachować pozory równowagi między logiką bezpieczeństwa a humanitaryzmem. Rząd i służby są tu przedstawiane zarówno jako obrońcy porządku, jak i aktorzy nieskuteczni i reaktywni (Mielnik 2021a; Niesłuchowska 2021; Socha-Jakubowska 2021). Migranci pojawiają się jako ofiary systemu i konfliktu, ale nie stanowią głównego punktu odniesienia debaty (Barejka, 2022). Rosja i Białoruś są ukazywane jednoznacznie jako agresorzy (Mielnik 2021a), a Unia Europejska – jako bierna, spóźniona i formalistyczna (Mielnik 2021c). „Wprost” tworzy obraz kryzysu złożonego i niejednoznacznego, gdzie odpowiedzialność rozkłada się między władzą, opozycją i strukturami międzynarodowymi (Mielnik 2021b). W efekcie tygodnik konstruuje narrację analityczno-polityczną, balansując między racjami bezpieczeństwa a potrzebą empatii.

„Sieci” z kolei reprezentują jednoznacznie suwerenistyczno-narodowy model interpretacyjny. Rząd i służby są w tej narracji heroizowani jako obrońcy narodu i granic (Biedroń 2021; Pyza | Wikło 2021a), podczas gdy migranci zostają pozbawieni podmiotowości i ukazani jako narzędzie agresji ze strony Łukaszenki i Putina. Rosja i Białoruś to agresorzy (Karnowski | Pyza 2021; Kołodziejski 2021a; Matuszak 2021), a Unia Europejska – biurokratyczny, nieskuteczny twór, który nie potrafi zrozumieć zagrożeń płynących ze Wschodu. Społeczeństwo w „Sieci”

odgrywa rolę patriotycznego zaplecza, wiernego wspólnotowym wartościom, a liberalne media są określane jako „mainstreamowi wrogowie" podważający narodową solidarność (Maciejewski 2021; Pyza | Wikło 2021). Cały przekaz ma charakter mobilizujący i tożsamościowy, wzmacniający emocje wspólnotowe i poczucie zagrożenia zewnętrznego.

Tabela 3. Ton i modalność przekazu

Ton	„Newsweek"	„Wprost"	„Sieci"
Patriotyczno-mobilizacyjny	nieobecny	sporadyczny	dominujący
Krytyczny wobec władzy	dominujący	umiarkowany	nieobecny
Empatyczny/humanitarny	dominujący	częsty	nieobecny
Alarmistyczny/zagrożeniowy	umiarkowany	występuje w kontekście geopolitycznym	częsty

Źródło: dane własne.

Język i ton charakterystyczny dla publikacji dotyczące kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej, opublikowanych na łamach „Newsweeka", był emocjonalny, pełen obrazów cierpienia i moralnych kontrastów („dzieci w lesie", „mur z cierni"). W tygodniku często używano metafor biblijnych i symbolicznych, np. „sumienie narodu" lub „ciemność". Dyskurs ten nacechowany był etycznie, ale też w kontrze do ówczesnych władz rządzących. Z kolei w przypadku tygodnika „Sieci" publikacje dotyczące kryzysu granicznego wykazały wysoki stopień emocjonalizacji, patosu, fraz nacechowanych ideologicznie („bastion", „atak" czy „świętość granicy"). Zaobserwowano to w przeciwieństwie do czasopisma „Wprost", w którym ton wypowiedzi prasowych był zazwyczaj wyważony, często analityczny i refleksyjny. Można w nich zauważyć zarówno elementy empatii, jak i dystansu badawczego.

Wnioski

Powyższe rozważania miały na celu ukazanie, w jaki sposób trzy odmienne ideowo tygodniki opinii kreowały obraz kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej w latach 2021-2022. Struktura kategorii tematycznych, dobór aktorów i ton przekazu w pełni korespondowały z ideologicznym profilem poszczególnych redakcji. W ujęciu porównawczym widoczne jest, że omawiane trzy tygodniki nie tylko relacjonowały te same wydarzenia, lecz także konstruowały odmienną wizję rzeczywistości politycznej i społecznej. O ile „Newsweek" apelował do sumienia i wartości uniwersalnych, „Wprost" odwoływał się do pragmatyzmu i potrzeby równowagi, a „Sieci" – do patriotycznych emocji i mobilizacji narodowej.

W ten sposób prasa tygodniowa w Polsce stała się nie tyle zwierciadłem debaty publicznej, ile jej aktywnym współtwórcą, reprodukującym podziały ideowe i aksjologiczne współczesnego dyskursu medialnego. Tygodnik „Sieci" konstruował narrację o obronie państwa i „świętej granicy". Natomiast społeczeństwo miało się mobilizować przeciw wrogom zewnętrznym i wewnętrznym. Z kolei redakcja czasopisma „Wprost" ukazywała kryzys jako zderzenie bezpieczeństwa i humanitaryzmu, z próbą zachowania równowagi między racją stanu a moralnością. Tygodnik „Newsweek" skupił się na człowieku i etyce, czyniąc z kryzysu metaforę upadku wartości i sumienia społecznego. Struktura kategorii tematycznych, dobór aktorów i ton przekazu w pełni korespondują z ideologicznym profilem poszczególnych redakcji.

Bibliografia

Barejka, P. (2022), Człowiek bez tożsamości. Dlaczego Polska od 10 miesięcy więzi Palestyńczyka. „Dają mi codziennie środki przeciwbólowe", [w:] Wprost 23.

Berelson, B. (1952), Content analysis in communication research. Michigan.

Biedroń, W. (2021), Jest ciężko, a jesteśmy opluwani, [w:] Sieci 41.

Jas-Koziałkiewicz, M. (2023), Obraz migrantów w trakcie kryzysu na granicy polsko-białoruskiej w 2021 i 2022 roku w „Wiadomościach" TVP, [w:] Studia Politologiczne 68, 341-361.

Karnowski, J. | Pyza, M. (2021), Łukaszenka i Putin przegrają tę wojnę, [w:] Sieci 40.

Kim, R. (2021), Życie w stanie wyjątkowym. Ludzie z granicy, [w:] Newsweek 44.

Kim, R. (2021a), W lesie na granicy. Stoi za mną wielu ludzi, [w:] Newsweek 51.

Kim, R. (2022a), Miasto otwarte. Życie od zera, [w:] Newsweek 3.

Kim, R. (2022b), Pomaganie uchodźcom. Nie mieliśmy wyboru, [w:] Newsweek 18.

Kim, R. (2022c), Najważniejsza rzecz w życiu, [w:] Newsweek 39.

Kołodziejski, K. (2021), Czas próby, [w:] Sieci 35.

Kołodziejski, K. (2021a), Gra śmiercią, [w:] Sieci 39.

Korytowska, A. (2022) Uchodźcy w Nadarzynie. Nie do życia, [w:] Newsweek 27.

Kowalczyk, M. (2021), Stan wyjątkowy. Tak pilnują Polski, [w:] Newsweek 37.

Kowalczyk, M. (2021a), Uchodźcy na Białorusi. Ostatni las przed Europą [w:] Newsweek 37.

Lisowska-Magdziarz, M. (2004), Analiza zawartości mediów. Kraków.

Maciejewski, J. A. (2021), TVN mówi jak Łukaszenka, [w:] Sieci 37.

Matuszak, D. (2021), Co by było, gdyby udała się operacja Śluza, [w:] Sieci 35.

Mielnik, J. (2021a), Zemsta Łukaszenki na Polsce za azyl dla Cimanouskiej. „Hybrydowe uderzenie", [w:] Wprost, 32.

Mielnik, J. (2021b), Frasyniuk kontra Tusk. Jak białoruskie KGB zapędziło w kozi róg polską opozycję, [w:] Wprost 34.

Mielnik. J. (2021c), Dlaczego Polska jest osamotniona w wojnie granicznej z Rosją? „Putin o to zadbał", [w:] Wprost, 46.

Niesłuchowska, A. (2021), Gen. Skrzypczak: Jeśli UE nam nie pomoże, Polska powinna zrobić dla imigrantów korytarz do Niemiec, [w:] Wprost, 34.

Nylec, W. (2023), Analiza ramowa dyskursu polskich tygodników opinii na temat tzw. kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej w 2021 na przykładzie „Sieci" i „Przeglądu", [w:] Studia Medioznawcze 2, 179-189.

Nylec, W. (2024), Czy czasopisma konserwatywne Gazeta Polska i Najwyższy Czas! pogłębiają rasistowskie schematy myślenia? Kryzys migracyjny na granicy polsko-białoruskiej w świetle teorii Étienne'a Balibara, [w:] Zeszyty Prasoznawcze 2, 95-115.

Ociepka, B. (2023), Dziennikarzom wstęp wzbroniony: kryzys na polsko-białoruskiej granicy w 2021 r. jako wydarzenie (nie)relacjonowane przez media, [w:] Studia Medioznawcze 2, 190-203.

Olczyk, E. (2021), Gen. Skrzypczak dla „Wprost": Na granicy za kilka dni może dojść do wymiany ognia, [w:] Wprost 45.

Pawlicka, A. (2022), Mur strachu, [w:] Newsweek 33.

Pawlicki, J. (2021), Uchodźcy na granicy. Strach w strefie zakazanej, [w:] Newsweek 46.

Przetacznik, J. | Russell, M. (2023), EU-Belarus Relations: State of Play-Human Rights Situation. European Parliamentary Research Service, [w:] https://policycommons net/artifacts/1896969/eu-belarus-relations/2647511/ (accessed: 9.11. 2025)

Pyza, M. | Wikło, M. (2021), Jednym głosem z Łukaszenką, [w:] Sieci 44.

Pyza, M. | Wikło, M. (2021a), Musimy ochronić Polskę, [w:] Sieci 45.

Socha-Jakubowska, P. (2021), O. Gużyński o „perfidnych politycznych gangsterach". „Rząd nieradzi sobie z kryzysem, to barbarzyństwo", [w:] Wprost 40.